

ПРИМАЧЕНКО ІВАН ФЕДОРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент*

КАЛМИКОВА НАТАЛІЯ ЮРІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший лаборант кафедри національної економіки*

ЗМІНА ПАРАДИГМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Безпрецедентні випробування, які випали на долю України в 2022 році у зв'язку з агресією росії на терени нашої країни, поза всяким сумнівом, скінчаться. Із закінченням війни, її політико-правовим оформленням, в повному обсязі постає питання про відбудову зруйнованої економіки, інфраструктурного потенціалу країни, офіційно названим «відновленням України від наслідків війни». 21 квітня 2022 року Указом Президента України № 266/2022 утворено Національну раду з відновлення України від наслідків війни, затверджено Положення про її діяльність та посадовий склад, яка є, по суті, консультативно-дорадчим органом діючої влади і яка повинна підготувати план відновлення [1]. Рішення вкрай своєчасне, стратегічно правильне. Виникають лише запитання, як можна було за надто короткий термін підготувати такий план і вже 2 травня 2022 року презентувати його у Верховній Раді в Комітеті з питань економічного розвитку не оприлюднивши його й донині в ЗМІ, обмежившись лише переліком 9-ти ключових принципів, на яких будуватиметься робота [2]?

Разом з тим паралельно такою роботою займається наукова спільнота, яка вже майже безапеляційно стверджує, що конче потрібна «ревізія парадигми економічної безпеки» [3]. Над цим працюють фахівці Національного інституту стратегічних досліджень, Інституту економіки та прогнозування НАН України, Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. Птухи НАН України, Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, Інституту громадянського суспільства, Центру досліджень економічної політики, Центру економічної стратегії та інших установ.

Одним з найцікавіших результатів вважаємо «Нарис про відбудову України», що вийшов з Центру досліджень економічної політики і який був підготовлений інтернаціональним колективом з 8-ми осіб високого світового рівня [4]. В цьому документі вони вживають термін «реконструкція», хоча в назві роботи бачимо «відбудову».

Будь яка робота по відновленню економіки країни, на думку авторів цього плану, матиме найвищі результати, якщо вона ґрунтовно базуватиметься на дотриманні деяких основних принципів, як от: міжнародна

допомога; входження до ЄС; модернізація; втручання уряду; зниження корупції та в своєму розвитку має пройти чотири послідовних етапи (стадії) дій.

Стадія 0 має назву «Мінімізація збитків» і припадає на період бойових дій.

Стадія I «Швидка відповідь» починається відразу після закінчення війни і триватиме приблизно до півроку. Її основний зміст складає постачання гуманітарної допомоги – їжі, пального, медикаментів, наметів, збірних будинків, систем опалення, водопостачання тощо.

Стадія II пов'язана зі швидким відновленням інфраструктури та економіки і може тривати від 3-х місяців до двох років. Планується, що на цій стадії вагомих результатів можна буде досягти завдяки макроекономічній стабілізації, яка в свою чергу буде похідною від синергії оптиміальної фіскальної, монетарної та регуляторної політики.

Стадія III стає основою для довгострокового економічного зростання. Це час здійснення різноманітних реформ технологій, капіталу та інституцій. Важливо всіляко заохочувати залучення іноземного капіталу та технологій, а для цього потрібно створювати сприятливі умови. Останні сприятимуть радикальній модернізації економіки країни. Не менш важливо скористатись можливістю трансформувати вітчизняні інституції, що наблизить реальну перспективу вступу до Євросоюзу, забезпечить верховенство права в Україні, низький рівень корупції, омріяну сильну демократію. Такі інституційні зміни, що відбуватимуться в процесі відновлення України від наслідків війни, повинні бути синхронізовані із змінами, передбаченими планом набуття повноправного членства у ЄС.

Найважливішим питанням відновлення економіки України та її стабільного зростання є питання про його джерела фінансування. І серед таких потенційних джерел допомоги виокремлюють наступні:

1. Двостороння допомога: низка урядів різних країн висловили інтерес та побажання надати допомогу у різних формах.

2. Міжнародні інституції: Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк та інші інституції, які спеціалізуються на фінансовій допомозі у розвитку. Вони є головними природними джерелами фінансування (переважно кредитів).

3. Приватні джерела: приватні фонди та окремі особи, а також світова українська діаспора, які збирають значні суми на підтримку України.

4. Конфісковані російські активи: заморожені іншими урядами російські активи, використання яких стане можливим після міжнародних судів чи виконавчих наказів [5].

Слід також вказати і на низку фондів, створених українською владою для фінансування відновлення економіки України, які є внутрішніми можливими джерелами, а саме:

- Фонд підтримки малого та середнього бізнесу;
- Фонд підтримки армії;
- Фонд відновлення та трансформації економіки;

- Гуманітарний фонд;
- Фонд обслуговування та погашення державного боргу;
- Фонд відновлення майна та зруйнованої інфраструктури [6].

На підставі вище викладеного можемо стверджувати, що проблема повоєнного відновлення України є пріоритетом в науково-дослідній роботі багатьох вітчизняних наукових установ, провідних українських науковців, аналітиків, експертів і їхній доробок має мобілізувати все суспільство – і владу, і бізнес, і пересічних громадян до побудови нової країни з соціально відповідальною, сучасною, відкритою, конкурентоспроможною економікою.

Список використаних джерел:

1. Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни: Указ Президента України № 266/2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/2662022-42225>
2. У Комітеті з питань економічного розвитку підтримують план економічного відновлення України. Інформаційне управління. Опубліковано 02.05 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/222325.html>
3. Трансформація викликів і загроз економічній безпеці держави. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/news/novyny-nisd/transformatsiya-vyklykiv-i-zahroz-ekonomichniy-bezpetsi-derzhavy>
4. Нарис про відбудову України. Rapid response Economics 1. – CEPR Press, London. – 8 April 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://cepr.org/sites/default/files/news/BlueprintReconstructionUkraine_ukr.pdf
5. Там само.
6. Пилипенко Я. Відбудова України після війни: хто, як і за чиї гроші. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/19/687200/>

Ключові слова: парадигма економічної безпеки, відновлення України, джерело фінансування, конкурентоспроможна економіка.

Key words: paradigm of economic security, proceeding in Ukraine, sourcing, competitive economy.

ЖУКОВСЬКА СОФІЯ ТАРАСІВНА

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
аспірантка кафедри фінансів та банківської справи*

ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ІТ-СЕКТОРУ УКРАЇНИ В РЕАЛІЯХ ВІЙНИ

Використання інноваційних технологій вже давно стало невід'ємною частиною кожної галузі. За відносно короткий проміжок часу